

Jedna kolekcija od neprocenjivog značaja za vinsku istoriju Srbije čeka da ugleda svetlost dana. Postojao je plan da ove godine deo kolekcije bude izložen u Galeriji N.EON u Beogradu, i to 25. i 26. maja u čast proslave desetogodišnjice od osnivanja udruženja Vinski putevi Srbije. Zbog pandemije COVID-19 sve je odloženo za narednu godinu, kada će biti obeležen još jedan jubilej, i to dvadeset godina od kada je prva boca vina zauzela počasno mesto u ovoj zbirci.

Zoran Rapajić, vlasnik kolekcije, koji je ujedno i predsednik udruženja Vinski putevi Srbije, kroz neformalni razgovor upoznao nas je sa svojim zanimljivim hobiem, koji je, kako on kaže, vremenom prerastao u pravu strast.

- Onoga dana kada mi je bilo žao da otvorim jednu bocu vina rešivši da je sačuvam, bez ikakve ideje šta će dalje biti sa njom, nastao je ovaj moj hobi. Bio je to plavac mali „Medvid Bod“ iz 1997. godine, vrlo retka boca iz limitirane proizvodnje, numerisana, u elegantnoj polulitarskoj ambalaži. I dan danas u Jelsi na Hvaru prepričava se anegdota vezana za tu trampu, kada sam mom drugu Tončiju Buju za tu bocu vina „morao“ da dam „Cara Lazara“, „Caricu Milicu“ i komplet čokanja. Potraga za retkim vinima počela je mnogo ranije, početkom devedesetih godina, kada sam uzaludno tragao za bagrinom, čuvenim vinom iz negotinske krajine. Ta potraga završavala se po pravilu neuspešno, nailazio sam na ljude koji su posedovali te boce, ali nisu želeli da se odvoje od njih. Srećom, negde oko 2015. i to vino je našlo mesto u mojoj kolekciji.

Danas se u ovoj zbirci nalazi preko 300 boca. Najveći deo čine vina iz bivše SFRJ tj. boce iz tadašnjih velikih srpskih kombinata kao što su: Navip, Rubin, Vršački vinogradi, Čoka, Vino Župa, Godomin, Krajina vino, Džervin i dr. Pored njih zastupljena su i vina koja reprezentuju manje zadruge ili podrume kao što su bili trstenički ili vlasotinački. Pored srpskih vina tu su i poznata i retka vina iz svih republika bivše Jugoslavije. Pravi dragulj među njima je „Bakarska vodica“ iz 1967. godine. U drugom delu nalaze se vina iz moderne Srbije, proizvedena posle 2006. godine, kada je Srbija obnovila svoju državnost. To su boce uglavnom iz prvih (ili među prvim) berbama vinarija koje se danas nalaze na tržištu. Neke od meni veoma dragih su Sveti Gral, Jagoda, Jefimija koje su numerisane kao prve boce iz prve berbe, ili vino vinarija Emporio, Pusula, Miletić, Jeremić ili Art Wine, kao vina koja su obeležila prve berbe tih vinarija.

Poseban deo ove kolekcije čine stare knjige i časopisi koji su objavljivani na ovim prostorima. Najvredniji eksponati su svakako komplet časopisa „Težak“ iz 1899. godine sa jako vrednim tekstovima važnim za razvoj i promovisanje vinogradarstva i vinarstva toga vremena. „Težak“ je bio ilustrovani organ srpskog poljoprivrednog društva osnovan 1869. godine. Tu su i antikvarne knjige kao npr. „Vinogradar“ iz 1898, zatim „Vinogradarstvo“ iz edicije „Knjige za narod“ iz 1902. ili „Novo vinogradarstvo iz 1929. godine. Zanimljiv je i izveštaj sa Prve zemaljske konferencije o grožđu održane 25. i 26. septembra 1932. u Smederevu. Pored niza knjiga (preko 100 naslova) iz doba Kraljevine Srbije, SHS, Jugoslavije, pa zatim FNRJ i SFRJ, u ovoj kolekciji nalaze se i vredne strane monografije i knjige među kojima se izdvaja Priručnik za vinogradarstvo i ekonomiju podrumarstva iz 1881. godine na nemačkom jeziku.

Pored brojnih starih razglednica, pozivnica i dopisnica vrlo interesantni originalni dokumenti koji su našli mesto u ovoj kolekciji su pristupnica Vase Stajića i njegove supruge potpisana pri učlanjenju u Vinogradarsku zadrugu u Sremskim Karlovcima (1941. god), knjižica o zadrugarskim uplatama Vinarsko-vinogradarske zadruge u Vlasotincu iz 1938. godine, kao i svedočanstva o završenom bačvarskom zanatu iz Kraljevine SHS. Među više desetina starih etiketa biser predstavlja ona originalna etiketa iz Kraljevine Srbije, predviđena za vinsku bocu i čuveno vino „Mostarska Žilavka“ za berbu iz 1912. godine.

Od starih predmeta koje su koristili vredni vinogradari i vinari tu su stara muljača i presa iz prve polovine XX veka, razni alati, prskalica, čepilica, stari otvarači za boce, stari širometar, a od opreme za posluživanje vina vredno je izdvojiti čaše za šampanjac sa grbom FNRJ i prelepe vinske, posrebrene šampanj pehare, nekada veoma cenjene firme F. B. Rogers Yugoslavia.

Od umetničkih dela vredne eksponate predstavljaju skulpture, ulja na platnu, duborezi, akvareli, i crteži kako poznatih tako i anonimnih umetnika na temu vino i vinska kultura.

U budućoj postavci posebna mesta rezervisana su za tematske celine i to one posvećene vinu na tlu današnje Srbije u periodu Rimskog carstva, zatim najvećem brendu žestokih pića nastalom u Srbiji - Vinjaku, kafani i boemskom životu Skadarlije, vinogradaru Branislavu Leđencu iz Kule, a jedna od najzanimljivijih postavki je svakako ona posvećena Veljku Mulini, velikom vinaru iz Hajdukova.“

Svoju priču o ovoj vrednoj zbirci Zoran Rapajić završava sa: „Mislim da bi u bliskoj budućnosti ova kolekcija morala da nađe svoje mesto u muzeju koji će biti veoma značajan za sve one koji žele da istražuju vinsku istoriju Srbije, ali i za brojne goste, kako domaće, tako i iz inostranstva, koji će se posle obilaska uveriti u činjenicu da je Srbija zemlja sa velikom vinskom tradicijom. Već sada Muzej ima svoj naziv - Vinsko blago Srbije, a razgovori oko mesta gde će biti sedište muzeja su u toku. Postoje neki predlozi, ali konačna odluka još nije donešena – rekao je Zoran Rapajić.

